

DE VERDIEPING

een zomer lang filosoferen

DE MORGEN • ZATERDAG 14 JULI 2012

© DIEGO FRANSENS

Zijn & tijd

In deze reeks bekijken we hoe iemand omgaat met de tijd

‘Ik heb me lang onsterfelijk gewaand’

Alicja Gescinska wil dat mensen nadenken over wat ze doen met hun tijd

Zeker sinds de vroege dood van haar vader heeft filosofe Alicja Gescinska geen tijd te verliezen. ‘Het leven raast voorbij. Ik wil niet op het einde van de rit wakker schrikken en denken: ho, ben ik nu al oud! Ik wil bewust bezig zijn met mijn eigen bestaan.’

Ilse Degryse

Hijgend komt ze het rustige Gentse koffiehuis binnengestormd waar we hebben afgesproken. Ze is buiten adem, zweetdruppels staan op haar neusvleugels. Dat de vergadering is uitgelopen, puft ze. Dat ze daardoor te laat is. En dat dat echt niet haar gewoonte is. “Ik kom altijd op tijd. Ik ben zelfs altijd te vroeg op afspraken. Behalve dus vandaag.” Alicja Gescinska werpt een snelle blik op haar gsm. “Pff, een half uur te laat. Uitgerekend voor een interview over de tijd! Dit is zo vervelend. Het spijt me zeer dat ik u heb laten wachten.”

Vorig jaar verscheen het eerste boek van de Belgisch-Poolse filosofe Alicja Gescinska (30). In *De verovering van de vrijheid* houdt

ze een gepassioneerd pleidooi om vooral geen tijd verloren te laten gaan. Om actief in het leven te staan, om niet te vervallen in passiviteit en desinteresse, maar het leven aan te grijpen als een mogelijkheid en een opdracht. Het boek heeft een sprekende ondertitel: *Van luie mensen, de dingen die voorbij gaan*. En dat is precies waar de jonge filosofe haar pijlen op richt. Luiheid, verveling, gemakzucht: het kan niet en het mag niet, want daar is de tijd veel te kostbaar voor.

Alicja Gescinska ondervond het aan den lijve. Haar vader was amper zestig toen er in april 2010 pancreaskanker bij hem werd vastgesteld. De diagnose was meteen een doodsvonnis, haar vader had nog slechts enkele maanden te leven. In het aangrij-

pende eerste hoofdstuk van haar boek schrijft Gescinska: “Mijn vader was altijd zo’n man geweest die het later wel zou doen.” Hij was een uitsteller en een afsteller, die zich “onvoorstelbaar gretig voor het televisiescherm kon plaatsen en er doelloos naar kon staren” en dat heeft haar altijd mateloos geërgerd. Ze heeft haar vader zo vaak “vervloekt en gehaat” om zijn ongeïnteresseerde lethargie. “Voor mij was het niet evident om mijn vader lief te hebben”, schrijft Gescinska onthutsend eerlijk. “Hij was altijd een wat afwezige aanwezigheid in mijn leven geweest. Hij was er altijd wel, maar met zijn gedachten zat hij vaak elders.”

Terugblikkend beseft ze dat er verzachtende omstandigheden waren. Haar ouders vertrokken in 1988 uit het toen nog communistische Polen. Daar woonden ze samen met hun drie opgroeiende dochters in een studio van vier bij vier meter. Vader was ingenieur, moeder redactrice bij een uitgeverij, maar ze voelden zich beknot en ingeperkt door het regime. Op een dag laadden ze hun knaloranje Wartburg 353 in, een rammelbak van Sovjetmakelij. Ze schoven de dochters op de achterbank en reden – het hart kloppend van verwachting – de vrijheid tegemoet. “Ik hoor het mijn vader nog zeggen: ‘Je zult je ogen niet kunnen geloven, wat ze daar allemaal hebben. Je hebt er een langwerpige groene fruitsoort die ze kiwi noemen. Het is al bijna tien jaar geleden dat ik er zelf nog een heb gegeten, maar eenmaal in het Westen kunnen we allemaal af en toe zo’n kiwi eten.’”

Dat Vrije Westen bleek helemaal niet het land van melk en honing waar de

Gescinska’s zo reikhalzend naar hadden uitgekeken. Ze kwamen als asielzoekers terecht in het Klein Kasteeltje in Brussel. Zonder centen, helemaal onderaan op de maatschappelijke ladder. Moeizaam bouwde het gezin een nieuw bestaan op. Vader ging aan de slag als ongeschoolde arbeider, moeder werd poetsvrouw. “Daar stonden we dan, alleen in het Westen waar de wind van de vrijheid over onze rug blies en ons koude rillingen bezorgde.”

Voor Gescinska’s vader heeft de ontgoocheling en de geknakte ambitie nooit verteerd. Zijn dochter schrijft: “Ik denk dat de inspanning te weinig beloond werd met vooruitgang in zijn leven. Zo was het in communistisch Polen, maar zo was het ook algauw in België. Dat alles doofde langzaam het licht van zijn wilskracht en motiveerde hem tot het uitstellen van de dingen.”

U schrijft in uw boek: ‘Pas op zijn sterfbed beseft mijn vader dat hij een andere vaderfiguur had kunnen zijn.’ Dat is een bittere vaststelling.

“Toen mijn vader ziek werd, was zijn eerste gedachte: ‘Dit kan niet, ik wil nog zoveel dingen doen!’ Toen het acuut werd en het pijnlijk duidelijk werd dat de tijd echt op was, veranderde zijn houding. Hij ging zijn leven overschouwen: ‘Ik heb zestig jaar gekregen en wat heb ik daar nu mee gedaan?’ Mijn vader beseft heel sterk dat hij die tijd veel beter had kunnen benutten, vooral naar ons toe. Dat hij meer had kunnen betekenen voor zijn dochters, voor zijn echtgenote. Mijn vader kon echt uren televisie kijken. Dan zat

